

$$4 + 4 < 8$$

BİLGİ NOTU: OKULÖNCESİ EĞİTİM NEDEN YASAYLA ZORUNLU KILINMALI?

“222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin, 60-72 ay yaş grubu için okulöncesi eğitimi zorunlu hale getirmesi bekleniyordu. Ancak teklifin 20 Şubat 2012’de TBMM Başkanlığı’na sunulan halinde, okulöncesi eğitimle ilgili herhangi bir düzenlemeye yer verilmedi. Bu kısa bilgi notunda, okulöncesi eğitimin yasayla zorunlu hale getirilmesine ilişkin gerekçeleri özetliyoruz.

Kaliteli okulöncesi eğitim, sosyoekonomik eşitsizliklerin azaltılması ve öğrenme çıktılarının artırılması için çok etkili bir eğitim politikası seçeneğidir. Türkiye, okulöncesi eğitime erişimi yaygınlaştırmada son 10 yılda büyük ilerleme kaydetti. Bu ilerlemenin perçinlenmesi ve anasınıflarının ücretsiz hale getirilmesi için okulöncesi eğitimin yasayla zorunlu kılınması gerek.

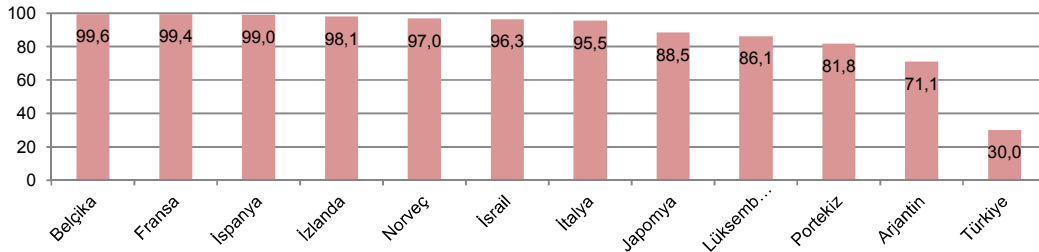
Dünyada okul öncesi eğitim her gün daha yaygın biçimde zorunlu eğitim kapsamına alınıyor ve kalkınmış olanların yanı sıra kalkınmakta olan ülkeler de okul öncesi eğitimi bir lüks değil zorunluluk olarak değerlendiriyor. Danimarka, İsrail, Lüksemburg, Macaristan, Polonya, Slovenya, Arjantin, Meksika ve Uruguay okul öncesi eğitimi zorunlu tutan ülkelerden sadece bazılarını oluşturuyor.¹

Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer, Plan ve Bütçe Komisyonu’nda yaptığı konuşmada PISA’da en başarılı on ülke arasında yer alma hedefini 2023’te gerçekleştirme görevi ve sorumluluğunu omuzladığını belirtti. Bunun için atılabilecek en mantıklı politika adımlarından biri, okulöncesi eğitimi zorunlu ve ücretsiz kılmak; çünkü PISA 2009’a Türkiye’den katılan 15 yaşındaki öğrenciler arasında **bir yıl ya da daha az okulöncesi eğitim alanların ortalama puanı, hiç okulöncesi eğitim almayanlara göre ortalama 42 puan daha yüksektir.**²

Ayrıca okulöncesi eğitim toplumsal eşitsizliklerle savaşmak için kullanılabilecek en önemli politika aracı. Türkiye’de yapılan çalışmalar okul öncesi eğitimin sosyoekonomik olarak sınırlı imkanlara sahip çocuklar üzerinde uzun ve kalıcı olumlu etkilerini ortaya koyuyor: Okulöncesi eğitimden yararlanan ve yararlanmayanları 1982’den 2004’e kadar izleyen bir çalışma okulöncesi eğitimden yararlanan çocukların daha uzun süre okulda kaldığını, çoğunun üniversiteye gittiğini ve daha yüksek statülü işlerde çalıştığını gösteriyor.³ **Okulöncesi eğitimin maliyetleri ile yararlarını karşılaştıran bir başka çalışmaya göre ise, okulöncesi eğitimin yararları maliyetinin 6-7 katı.**⁴

Türkiye, son 10 yılda okulöncesi eğitimin yaygınlaşması konusunda büyük ilerleme kaydetti. 48-72 ay yaş grubunda 2000-2001 öğretim yılında % 9 olan okullulaşma oranı, 2010-2011’de % 43’e kadar yükseldi. 60-72 ay yaş grubunda ise okullulaşma oranı % 67’ye tırmadı. Bu yükselişte, 2009-2010 öğretim yılında başlayan ve illeri kademeli biçimde herkes için okulöncesi eğitim kapsamına alan pilot uygulamanın önemli katkısı oldu. Şu anda pilot uygulama kapsamında 71 il var. Okullulaşma oranları en düşük 10 il, halen pilot uygulama kapsamında değil. Ayrıca, MEB’e bağlı anaokulları ve anasınıfları giderlerini karşılayabilmek için ailelerden 50-200 TL arasında değişen aylık ücretler alıyor. Okulöncesi eğitimde % 100 okullulaşma hedefine ulaşmak ve sürdürülebilir kılmak için en azından 60-72 ay yaş grubu için okulöncesi eğitimi yasayla zorunlu kılmak gerekiyor.

Farklı ülkelerde 36-72 ay yaş grubunda okullulaşma oranları (%)

Kaynak: UNESCO, Education for All Monitoring Report 2011 (Türkiye için MEB verileri kullanılmıştır).

¹ UNESCO, EFA Global Monitoring Report, 2007.

² ERG, PISA 2009 Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme, 2011.

³ Çiğdem Kağıtçıbaşı, Diane Sunar, Sevdâ Bekman ve Zeynep Cemalcılar, Erken Müdahalenin Erişkinlikte Etkileri, 2005.

⁴ Mehmet Kaytaç, Türkiye’de Okulöncesi Eğitimin Fayda-Maliyet Analizi, 2005.